

ประกาศมหาวิทยาลัยมหาสารคาม
เรื่อง แนวปฏิบัติในการทำวิทยานิพนธ์สำหรับนิสิตหลักสูตรปริญญาโท
และนิสิตหลักสูตรปริญญาเอก พ.ศ. 2566

เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ (Thesis) ของนิสิตหลักสูตรปริญญาโท และนิสิตหลักสูตรปริญญาเอก เป็นไปด้วยความเรียบร้อย อาศัยอำนาจตามความในข้อ 6 ของข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2566 ข้อ 13 (4) ของข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ว่าด้วยการบริหารและดำเนินงานของบัณฑิตวิทยาลัย พ.ศ. 2556 และความเห็นชอบของที่ประชุมคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย ครั้งที่ 7/2566 เมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม 2566 จึงออกประกาศแนวปฏิบัติการทำวิทยานิพนธ์ไว้ ดังนี้

ข้อ 1 ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เรื่องแนวปฏิบัติในการทำวิทยานิพนธ์ สำหรับนิสิตหลักสูตรปริญญาโท และนิสิตหลักสูตรปริญญาเอก พ.ศ. 2566”

ข้อ 2 ประกาศนี้ให้ใช้บังคับสำหรับนิสิตทุกหลักสูตรที่เข้าศึกษาตั้งแต่ ปีการศึกษา 2566 เป็นต้นไป

ข้อ 3 ให้คณะกรรมการบัณฑิตศึกษาประจำคณะ หรือคณะกรรมการบัณฑิตศึกษาระหว่างคณะแล้วแต่กรณี ควบคุมดูแลการทำวิทยานิพนธ์ให้สอดคล้องกับประกาศฉบับนี้

ข้อ 4 ให้ประธานหลักสูตรหรือประธานกรรมการบริหารหลักสูตรเสนอรายชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนด

ข้อ 5 ให้คณะกรรมการบัณฑิตศึกษาประจำคณะ หรือคณะกรรมการบัณฑิตศึกษาระหว่างคณะพิจารณา กลั่นกรองและเสนอรายชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และเค้าโครงย่อวิทยานิพนธ์ต่อคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อพิจารณาอนุมัติและแต่งตั้ง

ข้อ 6 นิสิตที่ได้รับอนุมัติแต่งตั้งอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้ว สามารถลงทะเบียนวิทยานิพนธ์ครั้งแรก ตามจำนวนหน่วยกิตที่แนะนำในข้อ 7 หรือตามที่หลักสูตรกำหนดโดยความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักเพื่อสอบเค้าโครงวิทยานิพนธ์ ทั้งนี้ นิสิตหลักสูตรปริญญาเอกจะสามารถขึ้นสอบเค้าโครงวิทยานิพนธ์ได้หลังจาก สอบวัดคุณสมบัติผ่านแล้ว

นิสิตที่ได้รับอนุมัติเค้าโครงวิทยานิพนธ์แล้ว สามารถลงทะเบียนรายวิชาวิทยานิพนธ์ที่เหลือในภาคการศึกษาถัดไป โดยจำนวนหน่วยกิตแบ่งลงทะเบียนได้หรือตามที่แนะนำในข้อ 7 หรือตามที่หลักสูตรกำหนด โดยผ่านความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ทั้งนี้ นิสิตจะต้องลงทะเบียนวิทยานิพนธ์ต่อเนื่อง ทุกภาคการศึกษาจนถึงการสอบวิทยานิพนธ์

ให้นิสิตหลักสูตรปริญญาโท ที่ทำเฉพาะวิทยานิพนธ์ และนิสิตหลักสูตรปริญญาเอก ที่ทำเฉพาะวิทยานิพนธ์ รายงานความก้าวหน้าการทำวิทยานิพนธ์ทุกภาคการศึกษาภายในระยะเวลาที่กำหนดจนกว่าจะมีการสอบวิทยานิพนธ์

ให้นิสิตหลักสูตรปริญญาเอกรายงานความก้าวหน้าการทำวิทยานิพนธ์ หลังจากสอบเค้าโครงผ่านทุกภาคการศึกษาภายในระยะเวลาที่กำหนด จนกว่าจะมีการสอบวิทยานิพนธ์

ในกรณีที่นิสิตลงทะเบียนหน่วยกิตวิทยานิพนธ์ครบตามหลักสูตรในภาคเรียนใด และถ้าไม่สามารถสอบวิทยานิพนธ์ได้ให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ประเมินอยู่ในระดับขั้นไม่ผ่านเกณฑ์ (Unsatisfactory : U) อย่างน้อย 1 หน่วยกิต

ให้นิสิตที่ลงทะเบียนรายวิชาวิทยานิพนธ์แล้ว ดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ตามรูปแบบการเขียนบทนิพนธ์ที่บัณฑิตวิทยาลัยกำหนด

ให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจเนื้อหาและรูปแบบการเขียนบทนิพนธ์ตามที่บัณฑิตวิทยาลัยกำหนด

ข้อ 7 ควรกำหนดปริมาณและจำนวนหน่วยกิตในการลงทะเบียนวิทยานิพนธ์ ดังนี้

7.1 หลักสูตรปริญญาโท

ขั้นตอนการปฏิบัติ	แผน ก หรือแผน 1	
	แผน 1(ก1) (36 น.ก.)	แผน 1(ก2) (12 น.ก.)
อนุมัติชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ และแต่งตั้งอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	-	-
อนุมัติสอบเค้าโครงวิทยานิพนธ์	6	3
รายงานความก้าวหน้าการทำวิทยานิพนธ์	24	-
อนุมัติสอบวิทยานิพนธ์	6	9

7.2 หลักสูตรปริญญาเอก

ขั้นตอนการปฏิบัติ	แบบ 1.1 (48 น.ก.)	แบบ 1.2 (72 น.ก.)	แบบ 2.1 (36 น.ก.)	แบบ 2.2 (48 น.ก.)
อนุมัติชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ และแต่งตั้งอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	-	-	-	-
อนุมัติสอบเค้าโครงวิทยานิพนธ์	12	12	12	12
รายงานความก้าวหน้าการทำวิทยานิพนธ์	24	48	12	24
อนุมัติสอบวิทยานิพนธ์	12	12	12	12

ข้อ 8 การสอบเค้าโครงวิทยานิพนธ์

8.1 นิสิตที่มีคุณสมบัติตามข้อ 6 และที่ได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เมื่อเขียนเค้าโครงตามรูปแบบการเขียนบทนิพนธ์และตรวจสอบการคัดลอกผลงานวิชาการตามที่บัณฑิตวิทยาลัยกำหนดแล้ว ให้อื่นเรื่องขอสอบเค้าโครงต่อประธานหลักสูตรหรือประธานกรรมการบริหารหลักสูตรพร้อมทั้งเอกสารที่บัณฑิตวิทยาลัยกำหนด

8.2 การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบเค้าโครงวิทยานิพนธ์ให้เป็นไปตามที่กำหนดในข้อบังคับ

ให้ประธานหลักสูตรหรือประธานกรรมการบริหารหลักสูตรพิจารณากลับกรองและเสนอรายชื่อคณะกรรมการสอบเค้าโครงวิทยานิพนธ์ที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดในข้อบังคับต่อคณะกรรมการบัณฑิตศึกษาประจำคณะหรือคณะกรรมการบัณฑิตศึกษาระหว่างคณะแล้วแต่กรณี

ให้ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษาประจำคณะหรือประธานกรรมการบัณฑิตศึกษาระหว่างคณะแล้วแต่กรณี พิจารณานุมัติแต่งตั้งคณะกรรมการสอบเค้าโครงวิทยานิพนธ์ โดยกำหนดวันสอบไม่น้อยกว่า 1 สัปดาห์หลังจากวันลงนามในคำสั่งแต่งตั้ง

8.3 ให้คณะกรรมการสอบเค้าโครงวิทยานิพนธ์ร่วมกันพิจารณาผลการสอบเค้าโครงวิทยานิพนธ์ว่าผ่านหรือไม่ผ่าน ในกรณีที่ผ่านให้นิสิตปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสอบเค้าโครงฯ (ถ้ามี) แล้วนำรูปเล่มเค้าโครงวิทยานิพนธ์ฉบับแก้ไขที่ผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการสอบเค้าโครงฯ และคุณสมบัติที่นิสิตสังกัดส่งให้คณบดีบัณฑิตวิทยาลัยพิจารณานุมัติภายในเวลา 60 วัน นับตั้งแต่วันสอบเค้าโครงฯ ทั้งนี้ หากนิสิตไม่สามารถดำเนินการได้ตามระยะเวลาที่กำหนด ให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักประเมินผลการศึกษารายวิชาวิทยานิพนธ์อยู่ในระดับขั้นไม่ผ่านเกณฑ์ (Unsatisfactory : U) ทั้งหมด

ในวันสอบจะต้องมีคณะกรรมการสอบเค้าโครงวิทยานิพนธ์จำนวนไม่น้อยกว่า 2 ใน 3 ของจำนวนคณะกรรมการสอบเค้าโครงวิทยานิพนธ์ทั้งหมด และอย่างน้อยต้องประกอบด้วยประธานกรรมการ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก (ถ้ามี) จึงจะถือว่า การสอบนั้นมีผลสมบูรณ์ โดยให้นับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม (ถ้ามี) เป็น 1 เสียง ถ้าคณะกรรมการสอบเค้าโครงวิทยานิพนธ์มาไม่ครบตามจำนวนดังกล่าวข้างต้นให้ยื่นเรื่องต่อคณะกรรมการบัณฑิตศึกษาประจำคณะ หรือคณะกรรมการบัณฑิตศึกษาระหว่างคณะแล้วแต่กรณี เพื่อขออนุมัติเลื่อนการสอบภายใน 1 สัปดาห์ หลังจากกำหนดการวันสอบเดิม

ในกรณีที่จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงกรรมการให้ดำเนินการยื่นเรื่องต่อคณะกรรมการบัณฑิตศึกษาประจำคณะ หรือคณะกรรมการบัณฑิตศึกษาระหว่างคณะแล้วแต่กรณี เพื่อขออนุมัติเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการสอบเค้าโครงวิทยานิพนธ์ก่อนดำเนินการสอบอย่างน้อย 1 สัปดาห์

8.4 ในกรณีที่คณะกรรมการสอบเค้าโครงวิทยานิพนธ์พิจารณาว่าไม่ผ่านให้ถือว่าได้รับการประเมินอยู่ในระดับขั้นไม่ผ่านเกณฑ์ (Unsatisfactory : U) ทั้งหมด นิสิตจะต้องลงทะเบียนวิทยานิพนธ์ใหม่ทั้งหมดในภาคการศึกษาถัดไป

กรณี คณะกรรมการสอบเค้าโครงวิทยานิพนธ์มีการพิจารณาขั้นไม่ผ่านเกณฑ์(Unsatisfactory : U) จำนวนหน่วยกิตไม่เป็นไปตามข้อ 8.4 วรรคแรก ต้องได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการบัณฑิตศึกษาประจำคณะ หรือคณะกรรมการบัณฑิตศึกษาระหว่างคณะแล้วแต่กรณี

ข้อ 9 การสอบวิทยานิพนธ์

9.1 หลังจากนิสิตได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก คณะกรรมการบัณฑิตศึกษาประจำคณะ หรือคณะกรรมการบัณฑิตศึกษาระหว่างคณะ ลงทะเบียนรายวิชาวิทยานิพนธ์และลงทะเบียนรายวิชาอื่นๆ ครบตามหลักสูตรที่ศึกษา และได้ค่าคะแนนเฉลี่ยสะสมนับถึงภาคการศึกษาที่ผ่านมาไม่น้อยกว่า 3.00 ให้นิสิตนำวิทยานิพนธ์ฉบับขอสอบวิทยานิพนธ์ที่ผ่านการอนุมัติเนื้อหา รูปแบบการเขียนบทนิพนธ์ และผลการตรวจสอบการคัดลอกผลงานทางวิชาการจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักตามที่บัณฑิตวิทยาลัยกำหนดแล้ว ยื่นเรื่องขอสอบวิทยานิพนธ์ต่อประธานหลักสูตรหรือประธานกรรมการบริหารหลักสูตรพร้อมเอกสารที่บัณฑิตวิทยาลัยกำหนด และชำระค่าธรรมเนียมการสอบวิทยานิพนธ์ตามระเบียบมหาวิทยาลัย

ในกรณีที่นิสิตยังลงทะเบียนรายวิชาตามหลักสูตรที่ศึกษาไม่ครบโดยไม่นับรายวิชาวิทยานิพนธ์ อาจยื่นเรื่องขอสอบวิทยานิพนธ์ได้โดยให้ทำเรื่องขออนุมัติเป็นกรณีพิเศษจากคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ให้นิสิตที่ทำวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับมนุษย์ หรือสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ หรือความปลอดภัยทางชีวภาพจะต้องผ่านการรับรองจริยธรรมการวิจัย จากคณะกรรมการที่ควบคุมหรือกำกับกับการดำเนินงานวิจัยในประเด็นดังกล่าว

9.2 การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในข้อบังคับ

9.3 การสอบวิทยานิพนธ์ให้เป็นการสอบอย่างเปิดเผย นิสิตและผู้สนใจทั่วไปสามารถเข้าร่วมรับฟังได้ตามกำหนดวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนดไว้ในคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

9.4 ในวันสอบจะต้องมีคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์จำนวนไม่น้อยกว่า 2 ใน 3 ของจำนวนคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ทั้งหมด และอย่างน้อยต้องประกอบด้วยประธานกรรมการ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกจึงจะถือว่าการสอบนั้นมีผลสมบูรณ์ โดยให้นับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม (ถ้ามี) เป็น 1 เสียง ถ้าคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์มาไม่ครบตามจำนวนดังกล่าวข้างต้นให้ยื่นเรื่องต่อคณะกรรมการบัณฑิตศึกษาประจำคณะ หรือคณะกรรมการบัณฑิตศึกษาระหว่างคณะแล้วแต่กรณี เพื่อขออนุมัติเลื่อนการสอบภายใน 1 สัปดาห์ หลังจากกำหนดการวันสอบเดิม

ในกรณีที่จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงกรรมการให้ดำเนินการยื่นเรื่องต่อคณะกรรมการบัณฑิตศึกษาประจำคณะ หรือคณะกรรมการบัณฑิตศึกษาระหว่างคณะแล้วแต่กรณี เพื่อขออนุมัติเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ก่อนดำเนินการสอบอย่างน้อย 1 สัปดาห์

9.5 การประเมินผลการสอบวิทยานิพนธ์ตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด ให้คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ร่วมกันพิจารณาผลการสอบเพื่อลงมติตัดสิน โดยอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม (ถ้ามี) นับเป็น 1 เสียง และให้ถือผลการประเมินตามมติของคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า 2 ใน 3 เสียงของจำนวนคณะกรรมการทั้งหมด ทั้งนี้หากมติตัดสินผลการสอบไม่เป็นไปตามเกณฑ์ให้คณะกรรมการบัณฑิตศึกษาประจำคณะ หรือคณะกรรมการบัณฑิตศึกษาระหว่างคณะแล้วแต่กรณีเป็นผู้วินิจฉัยโดยคำวินิจฉัยของคณะกรรมการบัณฑิตศึกษาประจำคณะ หรือคณะกรรมการบัณฑิตศึกษาระหว่างคณะแล้วแต่กรณี ถือเป็นขั้นสุดท้าย

ให้นิสิตปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ (ถ้ามี) และตรวจสอบการคัดลอกผลงานทางวิชาการตามที่บัณฑิตวิทยาลัยกำหนด ผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์และคณบดีที่นิสิตสังกัด ส่งให้คณบดีบัณฑิตวิทยาลัยพิจารณาอนุมัติภายในเวลา 60 วัน นับจากวันสอบ ทั้งนี้ หากนิสิตไม่สามารถดำเนินการได้ตามระยะเวลาที่กำหนด ให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักประเมินผลการศึกษารายวิชาวิทยานิพนธ์ไม่ผ่านเกณฑ์อย่างน้อย 1 หน่วยกิต

9.6 ในกรณีที่คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์มีมติตัดสินผลการสอบว่าไม่ผ่าน (Fail) ให้นิสิตนำวิทยานิพนธ์ไปแก้ไข โดยผ่านความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก แล้วทำเรื่องขอสอบใหม่อีกครั้งภายในระยะเวลาไม่เกิน 45 วันนับจากวันสอบครั้งแรก พร้อมทั้งชำระค่าธรรมเนียมการสอบวิทยานิพนธ์ โดยไม่ต้องลงทะเบียนรายวิชาวิทยานิพนธ์ใหม่

เมื่อคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์มีมติตัดสินผลการสอบว่า ผ่าน ดี ดีมาก หรือดีเยี่ยม ให้นิสิตดำเนินการตามข้อ 9.5

ในกรณีที่นิสิตไม่สามารถขอสอบใหม่ได้ ให้ถือว่าได้รับการประเมินอยู่ในระดับไม่ผ่าน ให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักประเมินผลการศึกษารายวิชาวิทยานิพนธ์ไม่ผ่านเกณฑ์อย่างน้อย 1 หน่วยกิต

ข้อ 10 ให้นิสิตพิมพ์วิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์ ให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องตามรูปแบบการเขียนบทนิพนธ์ และส่งบัณฑิตวิทยาลัยตามที่บัณฑิตวิทยาลัยกำหนด ทั้งนี้ ผลงานวิทยานิพนธ์ต้องเป็นไปตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด

ข้อ 11 ลิขสิทธิ์ของผลงานวิทยานิพนธ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ข้อ 12 ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามประกาศนี้ หรือมิได้ระบุไว้ในประกาศนี้ ให้นำเสนอคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัยพิจารณาเป็นคราว ๆ ไป

ทั้งนี้ ให้ยกเลิกประกาศมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เรื่อง แนวปฏิบัติในการทำวิทยานิพนธ์สำหรับนิสิตหลักสูตรปริญญาโท แผน 1(ก1) และนิสิตหลักสูตรปริญญาเอก พ.ศ. 2566 ลงวันที่ 23 สิงหาคม 2566 โดยใช้ประกาศนี้แทน

จึงประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน

ประกาศ ณ วันที่ 20 กันยายน พ.ศ. 2566

(รองศาสตราจารย์ประยุक्त ศรีวิไล)
อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ประธานคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย